

T.C.
HAKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULU

Sayı : 87742275-659-0289-2012/658/57864
Konu : Soruşturma aşamasında avukatların
dosya içeriği incelemesi

09/12/2013

.... CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre Cumhuriyet başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturmalarda; şüphelinin müdafisi, mağdur veya şikâyetçinin ise vekili olabilmek için dosya içeriğini incelemek isteyen avukatların taleplerinin soruşturmanın gizliliği, masumiyet karinesi ve lekelenmeme hakkı ilkeleri belirtilerek reddedildiği, avukatların kendilerine başvuran şüphelilerin müdafiliğini, mağdur ya da şikâyetçilerin ise vekilliğini üstlenebilmeleri için sadece bu kişilerin anlatımları ile yetinmeyip dosya içeriklerini inceleyerek müdafî ya da vekil olup olmayacaklarını değerlendirmelerinin bir zorunluluk olarak ortaya çıktığı ve savunma hakkı açısından bu durumun önem arz ettiği, mevcut yasal düzenlemelerde belirtilen “müdafî” ve “vekil” ifadelerinin yüksek mahkemeler tarafından da bu sıfatların kazanılması halinde dosya içeriğinin incelenmesi ve belge alınmasının mümkün olabileceği şeklinde yorumlandığı, oysa avukatların sebep ve gerekçe ile şüpheli ya da mağdur ve şikâyetçiden hangisi için inceleme yapmaya gereksinim duyduğunu dilekçesinde açık bir şekilde belirtmek suretiyle kısıtlama kararı alınmayan soruşturma dosyalarını incelemesinin ilgili Cumhuriyet savcısının havalesi ve bu dilekçelerin denetime imkân sağlayacak biçimde dosyasında ve UYAP’ta muhafaza edilerek mümkün olabileceği Kurulumuza intikal eden bilgilerden anlaşılmıştır.

Bu bakımdan, konuya ilişkin öncelikle ilgili mevzuat hükümleri, yargı kararları ve uygulama açısından savunma hakkı ile mevzuatın bu konuda tanıdığı yetkinin çerçevesinin belirlenmesi, kısıtlama kararı bulunmayan dosyalar bakımından avukatların olası müvekkilleriyle ilişkilerinin tesis edilebilmesi için ihtiyaç duydukları belgelerin incelenmesi için dengeli ve orantılı bir çözüme ulaşılması bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

A- Mevzuat Hükümleri

Bilindiği üzere, 2709 sayılı Anayasa’nın 38’inci maddesinin dördüncü fıkrasında; “Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz”,

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin “Adil yargılanma hakkı” kenar başlıklı 6’ncı maddesinin ikinci fıkrası: “Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar suçsuz sayılır”,

04/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinde "Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Şüpheli: Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

b) Müdafii: Şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı,

c) Vekil: Katılan, suçtan zarar gören veya malen sorumlu kişiyi ceza muhakemesinde temsil eden avukatı,

d) Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi,

e) Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi,

f) Malen sorumlu: Yargılama konusu işin hükme bağlanması ve bunun kesinleşmesinden sonra, maddi ve mali sorumluluk taşıyarak hükmün sonuçlarından etkilenecek veya bunlara katlanacak kişiyi, ifade eder.",

"Müdafinin dosyayı inceleme yetkisi" kenar başlıklı 153'üncü maddesinde; "(1) Müdafii, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilir ve istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir.

(2) Müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, sulh ceza hâkiminin kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir.

(3) Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında, ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(4) Müdafii, iddianamenin mahkeme tarafından kabul edildiği tarihten itibaren dosya içeriğini ve muhafaza altına alınmış delilleri inceleyebilir; bütün tutanak ve belgelerin örneklerini harçsız olarak alabilir.

(5) Bu Maddenin içerdiği haklardan suçtan zarar görenin vekili de yararlanır.",

"Soruşturmanın gizliliği" kenar başlıklı 157'nci maddesinde; "(1) Kanunun başka hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizlidir.",

19/03/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun;

"Avukatlığın amacı" kenar başlıklı 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasında; "Yargı organları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıflar avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorundadır. Kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu kurumlar avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlüdür. Bu belgelerden örnek alınması vekâletname ibrazına bağlıdır."

"İşlerin stajyer veya sekreterle takibi, dava dosyalarının incelenmesi ve dosyadan örnek alma" kenar başlıklı 46'nci maddesinde; "Avukat, işlerini kendi sorumluluğu altındaki stajyeri veya yanında çalışan sekreteri eliyle de takip ettirebilir, fotokopi veya benzeri yollarla örnek alabilir. Avukatın onanmasını istemediği örnekler harca tabi değildir.

Avukat veya stajyer, vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebilir. Bu inceleme isteğinin ilgililerce yerine getirilmesi zorunludur. Vekâletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kâğıt veya belgelerin örneği veya fotokopisi verilmez.",

06/08/2013 tarihli ve 28730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Cumhuriyet Başsavcılıkları ile Adli Yargı İlk Derece Ceza Mahkemeleri Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğinin “Soruşturma evrakının incelenmesi ve örnek alınması” kenar başlıklı 54’üncü maddesinde; “(1) Kanunun başka hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek şartıyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizlidir.

(2) Şüpheli ve müdafii soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilir ve istediği belgelerin bir örneğini fizikî ya da elektronik ortamda harçsız olarak alabilir.

(3) Şüpheli ve müdafii dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek almasına ilişkin yetkisi, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise Cumhuriyet savcısının istemi ve ilgili hâkimin kararıyla kısıtlanabilir.

(4) Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında üçüncü fıkra hükmü uygulanmaz.

(5) Bu maddenin içerdiği haklardan mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören ve vekilleri de yararlanır.

(6) İncelemenin yapıldığına ya da belge örneği alındığına dair düzenlenen dosya inceleme veya belge örneği alma tutanağı, dosyayı inceleyen ya da belge örneği alan ile nezaret eden görevli tarafından imzalandıktan sonra taranarak UYAP’a aktarılır.

(7) Soruşturma evraki soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla Cumhuriyet savcısının belirleyeceği personel huzurunda kaleme veya ön büroda incelenir.”

Hükümleri bulunmaktadır.

Öte yandan, Kurulumuzun 18/10/2011 tarihli ve (33) No’lu “Soruşturmanın gizliliği ve basının bilgilendirilmesi” konulu Genelgesinin sonuç bölümünde; “Soruşturmanın gizliliği ilkesi, kişilik hakları ve masumiyet karinesi ile delillerin güvence altına alınması hususları göz önünde bulundurularak; Soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyerek istediği belgelerin bir örneğini alabilen şüpheli ya da müdafii, mağdur ya da şikâyetçi ile suçtan zarar gören ve vekillerinin gizli kalması gereken hususları açıklamamaları yönünde uyarılması...”

konularında gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

B- Yargı Kararları

Konuya ilişkin olarak Yargıtay 10. Ceza Dairesinin 21/11/2011 tarihli ve 2011/9206 Esas, 2011/57200 Karar sayılı Kararında; “İlgili mevzuatımız gereğince genel olarak soruşturma evresinin gizli olduğu, şüpheli müdafii ya da katılan, suçtan zarar gören veya malen sorumlu kişi vekili olan avukatın soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla soruşturma evrakını inceleyebileceği, ancak bunun için de avukatın müdafii veya vekil olduğuna dair görevlendirme yazısı veya vekaletname ibraz etmesi gerektiği, vekaletname ya da görevlendirme yazısı olmadan sadece mahkemelerdeki dava dosyaları ile icra dairelerindeki takip dosyalarının incelenebileceği, soruşturma dosyalarının ise incelenemeyeceği”,

Yargıtay 15. Ceza Dairesinin 25/10/2011 tarihli ve 2011/10088 Esas, 2011/5760 Karar sayılı ve 25/02/2013 tarihli ve 2013/2162 Esas, 2013/3283 Karar sayılı kararlarında; “Genel olarak soruşturma evresinin gizli olduğu, şüpheli müdafii ya da katılan, suçtan zarar gören veya malen sorumlu kişi vekili olan avukatın soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla soruşturma evrakını inceleyebileceği, ancak bunun için de avukatın müdafii veya

vekil olduğuna dair görevlendirme yazısı veya vekaletname ibraz etmesi gerektiği, vekaletname ya da görevlendirme yazısı olmadan sadece mahkemelerdeki dava dosyaları ile icra dairelerindeki takip dosyalarının incelenebileceği” hususu açıkça belirtilmiştir.

Öte yandan, mülga Cumhuriyet Başsavcılıkları ile Adli Yargı İlk Derece Ceza Mahkemeleri Kalem Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin 45’inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan, “Soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla” ile “Görevlendirme belgesi veya vekaletname ibraz ederek” ibareleri ve anılan maddenin beşinci fıkrasının hukuka aykırı olduğu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 153’üncü maddesindeki hükme, anılan Yönetmelikle kısıtlama getirildiği, müdafinin bilgilere ulaşmasının zorlaştırıldığı ileri sürülerek açılan iptal davasında Danıştay 10. Dairesinin 22/05/2008 tarihli ve 2005/5971 Esas, 2008/3448 Karar sayılı ilâmında özetle; “Kural olarak soruşturma aşamasındaki usul işlemlerinin gizli olduğu, soruşturma evresinde dosyayı incelemek ve içerisinden örnek almak isteyen müdafî, mağdur veya şikayetçi vekilinin soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla dosya ile ilgisini belgelemek amacıyla görevlendirme yazısı veya vekaletname ibraz ederek soruşturma evrakının içeriği ile el konulan ve muhafazaya alınan eşyayı inceleyebileceği, dilekçeyle müracaatı halinde ise istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabileceği” şeklinde uygulama örnekleri bulunmaktadır.

C- Soruşturmanın Gizliliği ve Masumiyet Karinesi Açısından Değerlendirme

Soruşturma evresinin gizliliği, ceza adaletinin doğruluk, dürüstlük ve gerçeğe ulaşma ilkelerinin gerçekleştirilmesi için bir zorunluluktur.

Gizlilik, soruşturma işlemlerinde ilgililerden başka kimsenin hazır bulunamamasını ve soruşturma evrakının kamuya açık olmamasını ifade etmektedir.

Soruşturma evresinde yapılan işlemlerin tutanağa geçirilmesi hâlinde, dosyadan bu tutanakların alınması ve okunması, dosyanın gizliliğiyle ilgili olup ayrı kurallara bağlanmıştır.

Bu bağlamda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin “Adil yargılanma hakkı” kenar başlıklı 6’ncı maddesinin ikinci fıkrası ile 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 38’inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre, suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar herkesin masum sayılacağı ifade edilmiştir.

Avukatlık Kanunu'nun 46’ncı maddesindeki düzenlemenin ise doktrinde; genel nitelikte olduğu için, soruşturma evresindeki özel düzenlemelerin saklı olduğu belirtilmiş, bu sebeple soruşturmanın gizliliği ilkesinin, sanığın lekelenmeme hakkı gibi üstün menfaatlerini koruması sebebiyle bunun getirdiği özel kuralların önceliği olduğu vurgulanmıştır.

Bu doğrultuda, kişilerin lekelenmeme hakkı bulunduğundan avukatların dosya inceleme yetkisinin makul bir gerekçesinin olması gerektiği açıktır. Zira herhangi bir dayanak olmaksızın soruşturma dosyasını inceleme talep eden tüm avukatlara verilmesi telafisi mümkün olmayacak bir kısım zararlara yol açabilecektir.

Ayrıca, bu şekilde her avukatın sebep ve gerekçe göstermeksizin soyut bir talep ile her istediği soruşturma dosyasını incelemesi halinde, özel hayata ilişkin bilgiler ve kişisel veriler şüphelinin aleyhine kullanılabilirliği gibi soruşturmanın amacını ve muhafaza altına alınmış delilleri tehlikeye düşürebilecektir.

Yine, örgütlü suçlarla ilgili yapılan nitelikli soruşturma dosyalarında henüz kısıtlama kararı alınmasının değerlendirme aşamasında olduğu durumlarda, ilgili ya da ilgisiz avukatların dosya inceleme talepleri, anılan soruşturmayı kısa sürede ve eksiksiz bir şekilde

tamamlama, delilleri güvence altına alma ve dava açma görevi bulunan Cumhuriyet savcılarının görevlerinin ifasını da aksatabilecektir. Buna bağlı olarak da, soruşturmanın makul sürede yapılamamasına ve nihayetinde adil yargılanma hakkının ihlal edilmesine de sebebiyet verebilecektir.

Dolayısıyla dosyayı inceleme talebinde bulunan avukatın müdafî veya vekil olduğuna dair görevlendirme yazısı, ya da avukatların sebep ve gerekçe ile şüpheli ya da mağdur ve şikâyetçiden hangisi için inceleme yapmaya gereksinim duyduğunu dilekçesinde açık bir şekilde belirtmek suretiyle kısıtlama kararı alınmayan soruşturma dosyalarını incelemesi için ilgili Cumhuriyet savcısının havalesi ve bu dilekçelerin denetime imkân sağlayacak biçimde dosyasında ve UYAP'ta muhafaza edilmek kaydıyla avukatlar ile soruşturma dosyasındaki taraflar arasındaki hukuki ilişkinin ortaya koyulmasının bir ispat aracı olarak da şüpheli lehine bir teminat olacağı açıktır.

D- Henüz “müdafî” ya da “vekil” sıfatı almamış avukatların müvekkileri ile ilişki kurabilmeleri şüpheli, mağdur veya şikâyetçinin haklarını savunabilmeleri için soruşturma dosyasını incelemeye ihtiyacı duymaları

Avukatlar; kendilerine başvuran şüphelilerin müdafiliğini, mağdur ya da şikâyetçilerin ise vekilliğini üstlenebilmeleri için sadece bu kişilerin anlatımları ile yetinmeyip şüpheli, mağdur, şikâyetçi ve suçtan zarar görenden aldıkları sözlü irade veya yazılı beyan ya da talepname ile doğrudan ilgili soruşturma dosyasını inceleme ve sonrasında yapacakları değerlendirme neticesinde vekâletname düzenleme konusunda karar verme ihtiyacı duyabilmektedir.

Ancak henüz bu aşamada yukarıda belirtilen mevcut yasal düzenlemeler ile yüksek mahkeme kararlarında belirtilen “müdafî” ve “vekil” sıfatlarını henüz kazanmadıkları açıktır.

Cumhuriyet Başsavcılıkları ile Adli Yargı İlk Derece Ceza Mahkemeleri Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin “*Soruşturma evrakının incelenmesi ve örnek alınması*” kenar başlıklı 54’üncü maddesinin ikinci ve beşinci fıkrası uyarınca şüpheli, mağdur, şikâyetçi ve suçtan zarar görenin soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilmesi ve istediği belgelerin bir örneğini fizikî ya da elektronik ortamda harçsız olarak alabilmesi karşısında, avukatların kendisine müracaat eden şüpheli, mağdur, şikâyetçi ve suçtan zarar görenden soruşturma belgelerinin bir örneğinin getirmesini istemesi mümkün ise de hayatın olağan akışı içerisinde pratikte her zaman bu yöntem uygulanamamaktadır.

Bu durumda soruşturma dosyasının incelenebilmesi ve suret alınabilmesi, ancak şüpheli, mağdur, şikâyetçi ve suçtan zarar görenden birisinin avukata müracaatı ve doğrudan vekâletname düzenlenmesi ile mümkün olabilecektir.

Bununla beraber avukatların sebep ve gerekçe ile şüpheli ya da mağdur ve şikâyetçiden hangisi için inceleme yapmaya gereksinim duyduğunu dilekçesinde açık bir şekilde belirtmeleri, kısıtlama kararı alınmayan soruşturma dosyalarını incelemesi için ilgili Cumhuriyet savcısının havalesi ve bu dilekçelerin denetime imkân sağlayacak biçimde dosyasında ve UYAP'ta muhafaza edilmesi bir zorunluluktur.

Ayrıca, incelemenin yapıldığına dair düzenlenen dosya inceleme tutanağı, dosyayı inceleyen ile nezaret eden görevli tarafından imzalandıktan sonra taranarak UYAP'a aktarılmalı; soruşturma evrakı soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla Cumhuriyet savcısının belirleyeceği personel huzurunda kalemde veya ön büroda incelenmelidir.

Bu konuda diğerk önemli bir husus da savcılıkça haklarında soruşturma yürütülen şüphelilerin, kendileri, kanunî temsilcileri, vekil ya da müdafileri tarafından Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine kayıtlı olan soruşturmalar bakımından mevcut bu soruşturmaların devamı sırasında kalem hizmetlerinin yürütüldüğü genel soruşturma bürosuna müracaat edilerek evrak, sayı ve safahatı ile ilgili yoğun şekilde yapılan taleplerin karşılanmasında ortaya çıkan sorunlardır.

UYAP ekranında, haklarında soruşturma yapılan şüphelilerin açık kimlik bilgileri, soruşturma evrakının numarası, hangi suçtan soruşturma yapıldığı veya muktezaya bağlanan evrakın akıbeti ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Vekâletname veya görevlendirme belgesi olmaksızın UYAP ekranından sorgulama yapılarak bu sonuçların yetkisiz kişilerin eline geçmesine neden oldukları iddiası ile savcılık esas masası görevlileri hakkında soruşturma yapılabilmektedir.

Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminde kayıtlı belirli bir soruşturmaya ilişkin bilgilerin verilmesinin;

- a) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile ilgili Yönetmelik hükümlerine göre değerlendirilmesi gereken bir talep olarak görülüp görülemeyeceği,
 - b) Bilgi edinme hakkı kapsamında karşılanıp karşılanamayacağı,
 - c) Görevlendirme yazısı ya da vekâletname ibraz edemeyen müdafii ya da vekiller açısından mümkün olup olmayacağı,
- tereddüt edilen konu başlıklarından bazılarını oluşturmaktadır.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun; "Bilgi edinme hakkı" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.

Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle ve faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükler saklıdır."

"Adli soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler" başlıklı 20'nci maddesinde;

"Açıklanması veya zamanından önce açıklanması halinde;

- a) Suç işlenmesine yol açacak,
 - b) Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanuni yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek,
 - c) Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engelleyecek,
 - d) Hakkında dava açılmış bir kişinin adil yargılanma hakkını ihlal edecek,
- Nitelikteki bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.*

04/04/1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, 18/06/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 06/01/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve diğerk özel kanun hükümleri saklıdır."

Hükümleri bulunmaktadır.

Görüldüğü üzere, soruşturmanın devamı sırasında UYAP Sistemine kayıtlı soruşturma evrakına ilişkin olarak numara, safahat veya başka taleplerin 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı

Kanunu'nun 20'nci maddesinin b, c ve son bentleri uyarınca anılan Kanun kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Buna göre, UYAP ekranında soruşturma yapılan kişilerin açık kimlikleri ile soruşturmaların hangi suçtan ya da suçlardan yapıldığına ilişkin bilgilerin verilmesi konusunda Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre soruşturmanın gizliliğine halel gelmesinin önlenmesi açısından anılan Kanunun 157'nci maddesindeki hükümlere riayet edilmesi, ayrıca Cumhuriyet savcısının soruşturma evrakı hakkında kısıtlama kararı aldığı dosyalar bakımından bu duruma uygun hareket edilmesi, soruşturma evrakından bilgi ve belge taleplerinin mutlak surette Ceza Muhakemesi Kanunu ile ilgili Yönetmelik hükümlerine göre değerlendirilmesi bir zorunluluktur.

E- Sonuç

Yukarıda yapılan açıklamalar karşısında avukatların kendilerine müracaat eden şüpheli, mağdur, şikâyetçi ve suçtan zarar görenin müdafii ya da vekilliklerini alabilmeleri ile onlarla vekâlet ilişkisi kurabilmelerine kolaylık ve imkân sağlanabilmesi bakımından;

1- Öncelikle avukatların vekâlet ilişkisinin tesisi bakımından Cumhuriyet Başsavcılıkları ile Adli Yargı İlk Derece Ceza Mahkemeleri Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin "Soruşturma evrakının incelenmesi ve örnek alınması" kenar başlıklı 54'üncü maddesinin ikinci ve beşinci fıkrası uyarınca şüpheli, mağdur, şikâyetçi ve suçtan zarar görenin soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilmesi ve istediği belgelerin bir örneğini fizikî ya da elektronik ortamda harçsız olarak alabilmesi karşısında, avukatların şüpheli, mağdur, şikâyetçi ve suçtan zarar görenden soruşturma belgelerinin bir örneğinin getirmesini istemesi suretiyle işlem yapılması,

2- Hayatın olağan akışı içerisinde pratikte her zaman bu durumun mümkün olamaması ve avukatların şüpheli, mağdur, şikâyetçi ve suçtan zarar görenden aldıkları sözlü irade veya yazılı beyan veya talepname (Talepname; şüpheli, mağdur, şikâyetçi ve suçtan zarar görenlerin ya da bu kişilerden birinin tutuklu olması veya bu ve benzeri bir hal sebebiyle avukata başvuramaması durumunda 3. dereceye kadar -dâhil- yakınlarının beyanlarını içeren vekâlet ilişkisinin tesisinden önce avukata başvurduklarını gösteren belgedir.) ile doğrudan ilgili soruşturma dosyasını inceleme ve sonrasında yapacakları değerlendirme neticesinde vekâletname düzenleme konusunda karar verme ihtiyacı duymaları halinde;

a- Sebep ve gerekçe ile şüpheli ya da mağdur ve şikâyetçiden hangisi için inceleme yapmaya gereksinim duyduğunu dilekçesinde veya talepnamesinde açık bir şekilde belirtmeleri ve bu belgeye Cumhuriyet savcısının havalesi ile soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla evrakın Cumhuriyet savcısının belirleyeceği personel huzurunda kalemde veya ön büroda incelenmesi,

b- İncelemenin yapıldığına dair düzenlenen dosya inceleme tutanağının, dosyayı inceleyen ile nezaret eden görevli tarafından imzalandıktan sonra taranarak UYAP'a aktarılması,

c- Bu dilekçelerin ve inceleme tutanağının denetime imkân sağlayacak biçimde dosyasında ve UYAP'ta muhafaza edilmesi,

3- UYAP Sisteminde kayıtlı belirli bir soruşturmaya ilişkin olup, doğrudan esası ilgilendirmeyen ve gizlilik ilkesinin ihlali ya da kişisel verilerin korunması kapsamında

değerlendirilmeyen “soruşturmanın; açıldığı tarih ve numarası ile görevli Cumhuriyet savcısı ve soruşturmanın devam edip etmediği, soruşturma tamamlanmış ise bu konuya ilişkin olarak, düzenlenen kovuşturmaya yer olmadığına dair karar ya da iddianamenin tarih ve sayısı ile açılan davanın görüleceği mahkeme bilgilerinin” dilekçe ile talep hâlinde Cumhuriyet savcısının uygun görmesi üzerine verilmesi,
gerektiği düşünülmektedir.

Bilgi edinilmesiyle keyfiyetin yargı çevrenizdeki Cumhuriyet başsavcılıkları ile merkezdeki Cumhuriyet savcılarında bildirilmesini rica ederim.

İbrahim OKUR
Başkanvekili